

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudcem JUDr. Janem Rutschem ve věci

žalobců: a) O. G.
b) P. H.
c) nezletilá T. G.
d) nezletilý S. G.

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
se sídlem Nad Štolou 3,170 34 Praha 7

ve spojeném řízení o žalobách proti rozhodnutím žalovaného ve věci mezinárodní ochrany ze dne 5. března 2020, č. j. OAM-789/ZA-ZA11-K11-2019 a č. j. OAM-790/ZA-ZA11-K11-2019,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 5. března 2020, č. j. OAM-789/ZA-ZA11-K11-2019, a rozhodnutí žalovaného ze dne 5. března 2020, č. j. OAM-790/ZA-ZA11-K11-2019, se zrušují a věci se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Shora označenými rozhodnutími žalovaného nebyla žalobcům udělena mezinárodní

ochrana dle § 12, § 13, § 14, § 14a a §14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

II. Obsah žalob

2. Tato rozhodnutí napadli žalobci v celém rozsahu včas podanými žalobami, v zásadě shodného obsahu. Souhlasně namítali, že žalovaný porušil v řízení o udělení mezinárodní ochrany následující ustanovení:

§ 2 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), jelikož nepostupoval v souladu se zákony a ostatními právními předpisy;

§ 3 ve spojení s § 2 odst. 4 správního řádu, neboť nezjistil stav věci způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a v rozsahu, který je nezbytný vzhledem ke konkrétním okolnostem případu v souvislosti s:

§ 12 písm. a) a písm. b) zákona o azylu;

§ 14 zákona o azylu;

§ 14a zákona o azylu;

§ 36 odst. 3 správního řádu, neboť žalovaný zjevně vycházel z podkladů, které nezahrnul do spisového materiálu a se kterými žalobce neseznámil;

§ 50 odst. 2 a odst. 3 správního řádu, jelikož správní orgán nezjistil všechny rozhodné okolnosti a nevyšel tak ze spolehlivě zjištěného stavu věci, napadená rozhodnutí jsou z tohoto důvodu nepřesvědčivá;

§ 50 a odst. 4 správního řádu, neboť žalovaný nepřihlédl ke všemu, co vyšlo v průběhu řízení najevo;

§ 52 správního řádu, neboť žalovaný neprovedl důkazy, které byly potřebné ke zjištění stavu věci;

§ 68 odst. 3 správního řádu, neboť v odůvodnění napadených rozhodnutí nebylo žalovaným dostatečně uvedeno, jakými úvahami byl veden při hodnocení podkladů a výkladu ustanovení zákona o azylu.

3. Nesouhlasí zejména se závěrem žalovaného, že jim v zemi původu nehrozí pronásledování, resp. vážná újma. Správní orgán nedostatečně zjistil skutkový stav věci a zatížil tak své rozhodnutí nezákonností a nepřezkoumatelností.
4. Žalobci pocházejí z poloostrova Krym (dále také jen „Krym“) okupovaného Ruskou federací (dále také jen „Ruskem“). V této oblasti probíhá mezinárodní ozbrojený konflikt. Jejich azylový příběh je spojen zejména s osobou žalobce b), kterému na Krymu hrozí nebezpečí z titulu jeho členství ve straně Hizb ut – Tahrir (tato strana je v Rusku zakázána). Mnoho známých, kteří danou stranu podporovali, bylo po okupaci Krymu uvězněno. Žalobci vyjádřili obavu z možné deportace na Krym a z faktické nemožnosti se na zbývajícím území Ukrajiny usadit. To proto, že by jim kvůli nemožnosti získat z Krymu potřebné doklady nebylo umožněno vykonávat odpovídající zaměstnání.
5. Žalobce b) následně shrnul, že má strach z pronásledování ve smyslu ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu (pro své členství ve straně Hizb ut – Tahrir) a v souvislosti s neutěšenou situací na Krymu se rovněž obává vzniku vážné újmy ve smyslu ustanovení § 14a odst. 2 písm. b) a c) zákona o azylu. Vzhledem k obecně špatné situaci vnitřně

vysídlených osob na Ukrajině a nemožnosti vykonávat své povolání nebude schopen sobě a své rodině zajistit naplnění základních životních potřeb a dostatečné zdravotní péče. Má za to, že vnitřní přesídlení rodiny v rámci Ukrajiny není možné.

6. Dceři žalobců byla diagnostikována „spící tuberkulóza“. Byla jí doporučena kvalitní strava a předcházení stresu. Úroveň zdravotní péče je na Ukrajině nižší než v České republice a vzhledem ke všem problémům, kterým by po návratu do vlasti žalobci byli nuceni čelit, se obávají o zhoršení jejího zdravotního stavu.
7. Žalobci nesouhlasí s názorem žalovaného, který shledal obavy žalobce b) z deportace nebo vydání na Krym (či do Ruska) za neopodstatněné a účelové. Doplnil však, že po něm nelze požadovat, aby se na Krym vracel. Měl ale za to, že existuje možnost vnitřního přesídlení žalobců. Tu dovedl zejména z toho, že ti v roce 2014 pobývali několik měsíců ve Lvovské oblasti. Žalobci upozornili, že skutečnost, že se z důvodu azylově relevantního nebezpečí nemohou vrátit na Krym, je tak mezi nimi a žalovaným nesporná. V tomto směru odkázali i na zprávu Freedom House – Freedom in the World 2020 – Crimea ze dne 4. 3. 2020 týkající se zatýkání osob na základě podezření z jejich členství v politické straně Hizb ut – Tahrir a dalších, které, byť na Ukrajině jsou legální, v Rusku naopak zakázané.
8. Dále namítli, že žalovaný se zabýval otázkou jejich možného vnitřního přesídlení toliko formálně, aniž by zhodnotil specifika jejich případu. Žalobci se o vnitřní přesídlení již neúspěšně pokoušeli v roce 2014. Selhání pramenilo z nemožnosti nalézt si adekvátní způsob obživy, a to zejména z důvodu administrativních překážek – neuznání vzdělání žalobce b) a požadavků na doklady, které si nebyl schopen opatřit.
9. K problematice vnitřní ochrany odkázali posléze na judikaturu Nejvyššího správního soudu. Konkrétně na jeho rozsudek ze dne 24. 1. 2008, č. j. 4 Azs 99/2007 – 93, z něhož vyplývá, že při hodnocení vnitřní ochrany je třeba se zabývat především její dostupností, fakticitou, nikoliv pouze teoretickou. Nesmí dojít k extrémnímu zhoršení sociálního a ekonomického postavení žadatele (obdobně i rozsudek Krajského soudu v Brně, ze dne 27. 9. 2017, č. j. 32 Az 8/2016 – 45).
10. Žalobci doplnili, že i přesto, že dle ustálené judikatury leží tato část důkazního břemene na žalovaném, mají za to, že mohou poukázat na přílehlavé informační zdroje, které se možností vnitřního přesídlení na Ukrajině zabývají. Odkázali na: akademickou studii „Migration and the Ukraine Crisis: A Two – Country Perspective“, zprávu Mezinárodní organizace pro migraci „National Monitoring System Report On The Situation Of Internally Displaced Persons June 2018“, zprávu Norské rady pro uprchlíky „Voices from the east: Challenges in Registration, Documentation, Property and Housing Rights of People Affected by Conflict in Eastern Ukraine“ z roku 2016, Zprávu Human Rights Watch – World Report 2019 – Ukraine, Zprávu USDOS – Country Report on Human Rights Practices 2018 – Ukraine, informace vyplývající z Lidskoprávní monitorovací mise OSN na Ukrajině (HRMMU) a zejména zcela aktuální zprávu USDOS – Country Report od Human Rights Practices 2019 – Ukraine ze dne 11. 3. 2020.
11. K otázce podstatné změny okolností ve vztahu k možnému vnitřnímu přesídlení žalobci odkázali na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 11. 6. 2018, č. j. 4 Az 26/2017 – 50, a rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 28. 6. 2019, č. j. 43 Az 11/2017 – 72.
12. Dále žalobci upozornili na skutečnost, že jim bylo v roce 2017 uděleno vízum za účelem

strpění pobytu na území (České republiky) a to z důvodu, že jejich vycestování na Ukrajinu není kvůli tamější bezpečnostní situaci možné. Žalobce b) si v České republice vyřídil zaměstnaneckou kartu, žalobkyni a) a jejich nezletilým dětem bylo vízum prodlužováno až do okamžiku podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany v roce 2019. Existenci víza na strpění přitom napadená rozhodnutí nijak nereflektují a nevyplývá z nich, co vedlo žalovaného ke změně názoru na (ne)možnost vycestování žalobců. Žalobci mají proto napadená rozhodnutí za nedostatečná. Rovněž jim je s podivem, že nebyla do spisového materiálu zařazena dokumentace týkající se jejich předcházejících řízení. Žalovaný měl dle jejich názoru pracovat s podklady pro vydání napadených rozhodnutí účelovým způsobem a pomocí metody „cherry pickingu“. Své závěry pak odůvodnil tvrzeními o formálních možnostech přesídlení. Právě rozpor mezi formální a faktickou stránkou věci je důvodem, proč vnitřní přesídlení žalobců není možné. Ti zároveň upozornili, že podpory pro vnitřně vysídlené osoby nejsou dostatečné a nemohou uspokojit základní životní potřeby (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2008, č. j. 4 Azs 99/2007 – 93).

13. Nalezení zaměstnání je pro žalobce b) za stávající situace velice obtížné, totéž platí i pro žalobkyni a). Nemají na Ukrajině žádnou rodinu a zázemí. Obavy mají i ve vztahu k otázce zdravotní péče pro jejich dceru (k této problematice odkazovali dále na článek ze serveru Eurozprávy z 24. 8. 2017). Mají za to, že jejich krátkodobý pobyt ve Lvovské oblasti v roce 2014 není důkazem o možnosti vnitřního přesídlení. Výpovědi žalobců učiněné v průběhu správního řízení byly věrohodné, žalovaný z nich proto měl vycházet a neoznačovat je bez dalšího za spekulativní a nepodpořené dalšími důkazy (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 – 57). Žalobci uzavřeli, že závěry žalovaného stran možnosti jejich vnitřního přesídlení jsou nezákonné a nepřezkoumatelné.
14. Žalobce b) dále nesouhlasí s tvrzením o pouhé snaze o legalizaci jeho pobytu na území České republiky a účelovosti podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Je toho názoru, že právě předchozí udělení víza strpění kvůli nemožnosti vycestování jeho rodiny jsou důkazem, že tyto důvody uplatňovali i v předchozím řízení, přičemž ty byly autoritativně osvědčeny.
15. Závěrem bylo žalobci navrženo, aby soud napadená rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného k žalobám

16. Rovněž vyjádření žalovaného k oběma žalobám byla v zásadě obsahově shodná. Žalovaný dle svého přesvědčení zjistil skutečný stav věci, zabýval se všemi okolnostmi, které žalobci v průběhu správního řízení sdělili, a opatřil si potřebné podklady pro vydání rozhodnutí. Žalovaný popřel oprávněnost námitek uvedených žalobci a současně s nimi nesouhlasí, neboť neprokazují, že by porušil některé ustanovení správního řádu či zákona o azylu.
17. Dle přesvědčení žalovaného bylo neudělení azylu žalobcům dle § 12 písm. a) zákona o azylu odůvodněno dostatečně, neboť žalobce b) v zemi původu nevyvíjel žádnou činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod, v důsledku čehož by měl v zemi původu nějaké potíže ze strany státních orgánů nebo by mu tyto hrozily. Žalobci rovněž neuváděli a žalovaný ani nezjistil, že by byli v zemi původu pronásledováni z důvodů

uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu nebo že by v této souvislosti žalobcům v případě návratu do země původu hrozilo nějaké nebezpečí. Pouhý výsledek žalobců ze strany SBU poté, co se vrátil ze Sýrie v roce 2010 nelze považovat za pronásledování, nadto žalobce v současné době členem výše zmiňované organizace již není.

18. Dle názoru žalovaného se také dostatečným způsobem zabýval situací vnitřně vysídlených osob na Ukrajině, a to i konkrétně ve vztahu k žalobcům. Obavy z jejich možného vydání na Krym považuje žalovaný pouze za nedoložené, spekulativní a účelově uvedené. Žalobci v zemi původu rovněž využili možnosti vnitřního přesídlení a v roce 2014 pobývali ve Lvovské oblasti. Pokud by svou situaci považovali za tíživou, měli možnost požádat o udělení mezinárodní ochrany již při svém prvním pobytu na území České republiky v období 2017 – 2019, to se však nestalo. O udělení mezinárodní ochrany rodina požádala účelově, aby se vyhnula deportaci na Ukrajinu a legalizovala si pobyt na území České republiky.
19. K problematice vnitřně přesídlených osob na Ukrajině odkázal žalovaný na čl. 11 a 12 napadených rozhodnutí. Konstatoval, že žalobci opustili Ukrajinu již v roce 2014, kdy se pomocné instituty těmto osobám na začátku ozbrojeného konfliktu v zemi původu začínaly teprve vytvářet. Z informací o zemi původu vyplývá, že v současné době již zde existují pro tyto osoby různé formy státní podpory, benefity, ubytovací kapacity a finanční příspěvky, působí zde množství nestátních organizací a zahraničních humanitárních organizací, včetně Červeného kříže, proto případná pomoc je v případě návratu do země původu reálná, nikoli pouze formální. Žalovaný má za to, že vnitřní ochrana na území Ukrajiny je pro žalobce dostupná.
20. V závěru vyjádření shrnul, že vzhledem ke shora uvedeným skutečnostem má za to, že neporušil žádná ustanovení uvedených právních předpisů a žalobci nesplňují kritéria pro možné udělení mezinárodní ochrany ve smyslu zákona o azylu. Upozornil dále, že o těchto závěrech svědčí i to, že jim nebyla opakovaně udělena mezinárodní ochrana ani ve Spolkové republice Německo.
21. Žalovaný navrhl zamítnutí žalob pro jejich nedůvodnost.

IV. Repliky žalobců

22. Žalobkyně a) podala následně, dne 3. 6. 2020, k nadepsanému soudu repliku k vyjádření žalovaného. Podotkla, že z jejích výpovědí vyplývá, že jí na Krymu hrozí pronásledování i ve smyslu ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu, obavy odvozuje od členství žalobce b) ve straně Hizb ut – Tahrir. Cítí se být součástí sociální skupiny – rodiny člena Hizb ut – Tahrir. Obavy má i ve vztahu k možnému přesídlení v rámci Ukrajiny. Vnitřně vysídlené osoby se automaticky nacházejí ve špatném postavení. Problémy by po návratu na Ukrajinu měla i její dcera, která trpí „spící tuberkulózou“.
23. Žalobkyně a) poukázala na smysl řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany, kterým je dle jejího názoru mimo jiné i ochrana legálního pobytového statusu. Souhlasí se žalovaným, že žádost je obecně podávána kvůli vyhnutí se deportaci, ale to ještě neznamená, že je podána „účelově“. Ve vztahu k dalším úvahám žalovaného ohledně „účelového“ podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany dodala, že ten své závěry zdůvodnil v rozporu s ustanovením § 2 odst. 4 správního řádu, jelikož rozhodoval v rozporu se zásadou individuálního posouzení. Žalobkyně a) naznačila, že shodné tvrzení více žadatelů o mezinárodní ochranu umocňuje pravdivost jimi předestřené azylové

příběhu. Má za to, že byla porušena zásada „v pochybnostech ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu“. Odkázala dále na Praktické příručky úřadu EASO: Posuzování důkazů.

24. Podotkla také, že nevyžaduje po České republice žádnou speciální léčbu, nicméně případný nucený návrat do země původu shledala v souvislosti s dalšími individuálními okolnostmi jako porušení předepsaného zdravotního režimu, který má její dcera dodržovat (dobrá strava a klid). Má za to, že by se nemoc mohla na Ukrajině rozvinout.
25. Žalobkyně a) nesouhlasí ani s údajnou možností jejich vnitřního přesídlení a volných kapacit ubytování, či pomoci. Tvrdí, že žalovaným předestřená pomoc je pouze formálního charakteru, nebyla by dostupná fakticky. K této argumentaci odkázala na aktuální zprávy o zemi původu, které zmiňovala v podané žalobě. Zároveň je toho názoru, že vydání víza za účelem strpění pobytu není pro posouzení dané věci irrelevantní, ale dokazuje, že jí při návratu do země původu hrozí nebezpečí.
26. Žalobce b) podal repliku k vyjádření žalovaného dne 25. 6. 2020. Krajský soud podotýká, že její obsah v zásadě korespondoval se zněním repliky žalobkyně a). Žalobce b) se nad rámec shora uvedeného zabíral více zdravotním stavem jejich dcery a doplnil, že „spící tuberkulóza“ je na Ukrajině, zvláště ve spojení s nedostatkem finančních prostředků, špatně léčitelná. Žalovaný nezohlednil, že snížení životní úrovně a nejistota ohledně naplnění základních životních potřeb může vést k rozvinutí onemocnění dcery žalobců a dalšímu zvýšení nákladů, které žalobce b) nebude mít z čeho pokrýt. Ten proto trvá na tom, že jejich vnitřní přesídlení není možné a že ani v tomto případě nezohlednil žalovaný nejlepší zájem nezletilé dcery.
27. V neposlední řadě zopakoval, že se obává pronásledování ve smyslu ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu, přičemž při posuzování nebezpečí se jedná o rozhodnutí do budoucna. Má tak za to, že není stanovena podmínka, že již nastalo faktické pronásledování v minulosti. Pro posouzení je na místě využití standardu přiměřené pravděpodobnosti. Jak již krajský soud předestřel, ve zbytku se vyjádření žalobce b) shodovala s vyjádřením jeho manželky – žalobkyně a).
28. Oba v závěru odkázali na text podaných žalob a trvali na důvodnosti všech žalobních námitek.

V. Jednání soudu

29. Ještě před zahájením jednání, nařízeného na den 9. 2. 2021, spojil krajský soud usnesením věci ohledně všech žalobců ke společnému projednání s tím, že věc bude nadále vedena pod sp. zn. 30 Az 5/2020. Pro takový postup byly splněny podmínky uvedené v § 39 odst. 1 s. ř. s. Obsahy žalob byly totiž ve své podstatě shodné, žaloby spolu skutkově souvisí, a to zejména s ohledem na skutečnost, že žalobci dovozovali důvody pro udělení mezinárodní ochrany od důvodů jim společných, tj. jejich pronásledování z důvodu účasti žalobce b) ve straně Hizb ut – Tahrir. Spojení obou žalob ke společnému projednání považovali za vhodné žalobci i zmocněnec žalovaného.
30. Po zahájení jednání žalobci v podstatě zopakovali hlavní argumentaci jejich žalob a dále odkázali na jejich písemné znění a znění replik k vyjádření žalovaného. V návaznosti na to žalobce b) uvedl, že žádá soud o to, aby zejména v dnes probíhající době pandemie COVID-19 zohlednil skutečnost, že pracuje jako lékař na jednotce ARO nemocnice v Prachaticích. Dodal, že rovněž manželka, tedy žalobkyně a), v současné době studuje

urgentní medicínu a ošetřovatelství formou kombinovaného studia. Na důkaz svých tvrzení založil do soudního spisu dokumenty, které potvrzovaly jím sdělené skutečnosti (založený na č.l. 50 – 56 soudního spisu 30 Az 5/2020).

31. Pověřený pracovník žalovaného odkázal na obsah svých vyjádření k oběma žalobám.
32. Žalobce b) poté doplnil, že na jejich přesun do Lvovské oblasti nelze nazírat jako přestěhování v pravém slova smyslu. Vláda totiž nedisponuje žádným sociálním programem pro přesídlence, ať již z Krymu nebo z jiných oblastí, kteří by se chtěli do této části Ukrajiny přesídlit. V roce 2014 tam ještě působily různé dobrovolnické organizace. Zdůraznil, že za sedm let (od roku 2014) se asi jen jednomu procentu přesídlenců podařilo najít trvalou práci a bydliště.
33. Žádná ze stran neměla další návrhy na doplnění dokazování.
34. Žalobce b) závěrem uvedl, že ve shodě se žalobním petitem navrhuje, aby soud zrušil obě napadená rozhodnutí a věci vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Práva na náhradu nákladů řízení se vzdal a to za všechny přítomné žalobce.
35. Pověřený pracovník žalovaného navrhl zamítnutí žalob, náhrady nákladů řízení se rovněž vzdal.

VI. Skutková zjištění a právní závěry krajského soudu

36. Krajský soud přezkoumal napadená rozhodnutí v mezích žalobních bodů v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního s. ř. s. Žalobci ve včas podaných žalobách postupovali v souladu s ustanovením § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s., které stanovuje, že žaloba musí kromě obecných náležitostí podání (§ 37 odst. 2 a 3 s. ř. s.) obsahovat žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 5. 2017, č. j. 10 Azs 65/2017 – 49). Krajský soud má za to, že obě žaloby této povinnosti dostály. Byly v nich uvedeny nejen odkazy na konkrétní ustanovení právního předpisu, která měla být žalovaným porušena, zároveň byly tyto odkazy spojeny s určitým skutkovým tvrzením, resp. jinak obecný odkaz byl konkretizován na individuální věc. Krajský soud proto přistoupil k meritornímu projednání věci.
37. V přezkumném řízení krajský soud ověřil následující rozhodné skutečnosti, přičemž měl ovšem na zřeteli také čl. 46 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“). Dané ustanovení procedurální směrnice zakotvuje povinnost členských států zajistit pro žadatele o mezinárodní ochranu účinný opravný prostředek. Dle odst. 3 uvedeného ustanovení pak lze za účinný opravný prostředek považovat pouze takový prostředek, který zabezpečuje „úplné a ex nunc posouzení jak skutkové, tak právní stránky, včetně případného posouzení potřeby mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95/EU“. S ohledem na promeškání transpoziční lhůty ze strany českého zákonodárce se citované ustanovení procedurální směrnice vyznačuje (pro řízení zahájená na základě žádostí o mezinárodní ochranu podaných po 20. 7. 2015) vertikálním přímým účinkem a je povinností krajského soudu přihlížet v řízení i k případným novým skutečnostem, ačkoliv nemohly být žalovanému správnímu orgánu v době jeho rozhodování známy.

38. Žalobci podali dne 3. 9. 2019 žádost o udělení mezinárodní ochrany. Dne 6. 9. 2019 poskytli údaje k žádosti o udělení mezinárodní ochrany.
39. Žalobkyně a) konstatovala, že je státní příslušnicí Ukrajiny, ruské národnosti. Narodila se na Krymu. Vyznává sunnitskou odnož islámu, nikdy nebyla členkou žádné politické strany ani organizace. Třikrát se zúčastnila ženského kongresu, který se zaměřoval na islám na Ukrajině a v Rusku. Jinak politicky aktivní nebyla. Je vdaná za žalobce b) a mají spolu dvě děti – žalobkyni c) a žalobce d). Posledním místem bydliště žalobců bylo město Novojavor ve Lvovské oblasti. Sem rodina přicestovala z Krymu v roce 2014 a bydleli zde u dobrovolníků. Peníze na cestu si opatřili tak, že prodali svůj původní byt na Krymu. Potíže s vyřízením dokladů na cestu neměla. Jejich další kroky směřovaly do Spolkové republiky Německo (dále také jen „Německo“), kde zůstali do roku 2017. Poté se přesunuli do České republiky, kde dostali vízum za účelem strpění pobytu na území. Žalobce b) byl nejprve zaměstnán jako lékař v Karlovarské nemocnici, od roku 2019 si našel novou práci ve zdravotnictví v Německu. Tam byla žalobkyně a) uvězněna a zažádala zde neúspěšně o azyl. V srpnu 2019 ji z Německa chtěli deportovat na Ukrajinu. Místo toho přijeli dne 3. 9. 2019 zpět do České republiky a požádali o azyl. Žalobkyně a) má vysoký tlak, křečové žíly a problémy se štítnou žlázou. Zejména ale poukazovala na tíživý zdravotní stav jejich dcery – žalobkyně c). Ta měla a má problémy s tuberkulózou, jinak je zdráva. Žalobce d) je zcela zdravý. Důvodem žádosti o udělení mezinárodní ochrany byla obava o život a o život její rodiny, jelikož na Krymu jsou muslimové pronásledováni. Kdyby se vrátili na Ukrajinu, byli by posláni na Krym a žalobkyně a) má za to, že by zde byli uvězněni. Na Krymu měla v minulosti problémy i jejich dcera, která do školy nosila šátek. Děti jí urážely a kopaly do aktovky.
40. V doplňujícím pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobkyně a) pozměnila důvod odchodu ze země, který poté spojovala zejména s politickou angažovaností jejího manžela. Uvedla, že ona sama na Krymu žádné problémy neměla a její azylový příběh je spojen striktně s jeho osobou. Výslovně doplnila, že kvůli jejím účastem na náboženských kongresech nečelila ve vlasti žádným problémům. Doplnila, že na Krymu je velké množství osob vyznávajících islám, proto v tomto ohledu (náboženskému přesvědčení) neměli na Krymu žádný problém. Problémy žalobce b) měly začít poté, co pomohl vycestovat známému ze země. Od známých mají mít informaci o tom, že je navštěvují speciální služby Ukrajiny a na žalobce se ptají. V neposlední řadě upozornila žalobkyně a) na „spící tuberkulózu“ jejich dcery a to, že nemá být vystavena stresu. Žádné léky žalobkyně c) nebrala, v České republice se neléčí. Na podporu tvrzení o nemoci žalobkyně c) byla doložena zpráva od Úřadu veřejného zdraví města Ingolstadt. Doloženy byly dále dokumenty prokazující zápis žalobců c) a d) na Základní školu Gutha – Jarkovského Kostelec nad Orlicí.
41. Žalobce b) uvedl, že je státním příslušníkem Ukrajiny, ruské národnosti. Vyznává sunnitskou odnož islámu, byl členem strany Hizb ut – Tahrir, ale členským průkazem nedisponuje. Nyní už politicky aktivní není. Je ženatý s žalobkyní a) a má dvě děti – žalobkyni c) a žalobce d). Posledním místem jeho bydliště bylo město Novojavor ve Lvovské oblasti. Zde žil s rodinou bez registrace v pronajatém bytě. Dne 9. 8. 2014 letecky odcestoval do Německa, kam za ním v listopadu téhož roku přijel i zbytek rodiny a požádali zde o azyl. Dne 31. 1. 2017 přijel do Chebu, disponoval vízem za účelem strpění pobytu na území České republiky. Od roku 2019 si našel novou práci ve zdravotnictví v Německu, kam odcestoval s celou rodinou. Znovu zde neúspěšně žádali o

azyl a jeho manželce hrozila deportace. Proto následně dne 3. 9. 2019 přijeli zpět do České republiky a požádali o azyl. Žalobce b) je zdravý a žádných léků neužívá. Jako důvod žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedl přechod k islámu v roce 2004. Byl politicky aktivní a podílel se na pořádání konferencí ohledně islámu. V roce 2010 byl po návratu ze Sýrie podroben pohovoru u bezpečnostní služby. V roce 2014 (po útoku Ruské federace na Krym) se situace zhoršila, jelikož strana Hizb ut – Tahrir je v Ruské federaci zakázána. Na Ukrajině povolena je, ale měl obavy z deportace na Krym.

42. V doplňujícím pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobce b) vysvětlil důvody, které ho vedly k víře v islám a základní principy, kterými se řídí. Spoluvěrci sympatizovali se stranou Hizb ut – Tahrir, jejíž byli členy. To vedlo i žalobce b) k tomu, aby se účastnil přednášek a podporu vyjadřoval svou účastí zde. Nikdo nedisponoval členskými průkazy. Následně pořádal setkání pro několik svých učenců. Doplnil, že všichni, kteří stranu Hizb ut – Tahrir na Krymu podporovali, jsou nyní ve vězení. V průběhu studia i kvůli absolvování závěrečných zkoušek několikrát v roce 2014 vycestoval z Krymu i na Krym. Poté odjel do Německa s polským vízem. Ve vlasti byl naposledy v lednu roku 2019, za účelem vyřízení německého víza, které nedostal. Odjel proto do Chebu. Dodal, že Rusové berou členy Hizb ut – Tahrir jako teroristy, má za to, že by ho mohli unést nebo mu něco udělat. Je toho názoru, že by byl deportován na Krym. Zde měl známé, které buď zavraždili, nebo uvěznil. Na Interpolu je vedený jako extremist, kvůli své aktivitě v Hizb ut – Tahrir. O tom mu řekl v roce 2016 kamarád, který na Krymu byl. Žádné konkrétní potíže s policií, soudy apod. ve vlasti neměl. Žalobce upozornil i na zdravotní stav žalobkyně c). V průběhu správního řízení doložil žalobce b) správnímu orgánu i dokument nazvaný „Zpráva o mém životě“, v němž znovu opakovl svůj azylový příběh a vysvětloval motivy členství v organizaci Hizb ut – Tahrir, i jeho sen stát se lékařem. Text byl doplněn odkazy na články z médií.
43. Krajský soud dodává, že celá výpověď žalobců představuje několik stran protokolu. Proto nepovažuje za nutné ani možné, aby ji opisoval v úplnosti a v podrobnostech tak odkazuje na obsah protokolů o výpovědi žalobců. Ostatně oběma stranám sporu jsou dobře známy.
44. Součástí správních spisů jsou rovněž žalovaným obstarané informace ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv na Ukrajině. Konkrétně vycházel z výpovědí žalobců, jimi doložených materiálů a dále z informací, které shromáždil v průběhu správního řízení ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv na Ukrajině: Informace OAMP Ukrajina – Situace v zemi ze dne 20. 2. 2019, Informace MZV ČR č. j. 111866/2018 – LPTP ze dne 12. 6. 2018, Informace OAMP Ukrajina: Vnitřně vysídlené osoby ze dne 20. 2. 2019, Informace MZV ČR č. j. 131227-6/2019 – LPTP ze dne 15. 8. 2019.
45. Žalobci využili možnosti seznámit se s podklady pro vydání rozhodnutí (ve smyslu § 36 odst. 3 správního řádu), k věci posléze doplnili dokument prokazující přestup žalobců c) a d) na Základní školu Gutha – Jarkovského Kostelec nad Orlicí.
46. Na základě takto zjištěného skutkového stavu věci, který nikterak nerozpouští ani žalobci v žalobách (pozn. ti pouze upozornili, že z těchto informací žalovaný vycházel účelovým způsobem a pomocí metody „cherry pickingu“), dospěl krajský soud k následujícím právním závěrům.
47. Předesílá, že není smyslem soudního přezkumu stále dokola podrobně opakovat již

jednou vyřčené, a proto se může soud v případech shody mezi názorem soudu a odůvodněním žalobou napadeného rozhodnutí odkazovat na toto odůvodnění (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005-130, publikovaný pod č. 1350/2007 Sb. NSS, či rozsudky téhož soudu ze dne 2. 7. 2007, č. j. 4 As 11/2006-86, a ze dne 29. 5. 2013, č. j. 2 Afs 37/2012 – 47; všechna rozhodnutí Nejvyššího správního soudu citovaná v tomto rozsudku jsou dostupná na www.nssoud.cz).

48. Vzhledem ke shora uvedenému se krajský soud nejprve zaměřil na namítanou nepřezkoumatelnost žalovaného rozhodnutí. Vycházel z premisy, že pouze v případě, že rozhodnutí bude shledáno přezkoumatelným, je možné se zabývat otázkou případných pochybností o aplikované zákonné úpravě.
49. Na úvod do této problematiky je zcela zásadní poukázat na ustanovení § 68 odst. 3 správního řádu, které stanovuje správnímu orgánu povinnost řádně odůvodnit své rozhodnutí a vyjádřit právní názor k předmětné otázce jednoznačným a srozumitelným způsobem. Pakliže správní orgán dostojí předestřeným požadavkům, nemůže závěr o nepřezkoumatelnosti jeho rozhodnutí pro nedostatek důvodů obstát (obdobně srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 4. 2007, č. j. 7 As 34/2006 – 76). Šlo by tak o ni za situace, kdy se správní orgán ve svém rozhodnutí řádně nevypořádá se všemi námitkami účastníků řízení, případně rozhodnutí neodůvodní vůbec nebo nedostatečně vzhledem k požadavkům zákona (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2006, sp. zn. 2 As 37/2006).
50. Institut nepřezkoumatelnosti rozhodnutí míří ze své podstaty na nejzávažnější pochybení správních orgánů, kdy rozhodnutí trpí takovými nedostatky, jež neumožňují seznat obsah napadeného rozhodnutí nebo jeho důvody, tedy věcně ho přezkoumat. To znamená, že se správní orgány v řízení například nezabývaly všemi skutečnostmi rozhodnými pro vydání rozhodnutí (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75). Konstatovat nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů lze rovněž tehdy, pokud se správní orgán určitou, pro posouzení věci významnou skutečností, nezabýval vůbec. Lze si tak nejen představit situaci, kdy se k ní správní orgán vůbec nevyjádřil v napadeném rozhodnutí a ani k ní nečinil v průběhu řízení žádné dokazování (neshromáždil podklady), ale též o případ, kdy správní orgán sice shromáždil podklady rozhodnutí vypovídající o rozhodné skutkové otázce, ovšem tyto podklady žádným způsobem nevyhodnotil a neučinil z nich ve vztahu k této otázce žádný skutkový závěr.
51. Právě tak tomu bylo v případě žalobců. Krajský soud po pečlivém přezkumu věci shledal, že obě napadená rozhodnutí jsou nepřezkoumatelná pro nedostatek důvodů. Je tomu tak zejména proto, že žalovaný si sice opatřil určité informace o zemi původu žalobců, které lze považovat za aktuální, nicméně avizoval, že vycházel i z jejich samotných vyjádření. Krajský soud však naznal, že žalovaný jimi podané informace selektoval na ty, které shledal jako věrohodné, a ty, které jím byly shledány jako spekulativní. Například otázkou hrozby možné deportace žalobců na Krym se žalovaný zabýval ve zcela obecné rovině, když konstatoval, že se ze strany žalobců jedná pouze o nepodložená spekulativní tvrzení. Sám však nedoplnil relevantní informace, které by jejich výpovědi vyvracely. Žalovaný odkázal toliko na Informaci OAMP Ukrajina – Situace v zemi ze dne 25. 4. 2019, v níž není o deportaci žádná zmínka. Vycházel tak z premisy, že absence určité informace v podkladu pro vydání rozhodnutí znamená, že se skutečnost, o kterou se má

jednat, neděje (srov. str. 5 napadeného rozhodnutí ze dne 5. 3. 2020, č. j. OAM – 790/ZA-ZA11-K11-2019). Tento úsudek je ovšem mylný. Žalovaný dále naznal, že rovněž pokud se žalobce b) v rozhovoru k určitým skutečnostem nevyjadřoval, svědčí to o jeho nevěrohodnosti. Žalovaný uvedl: „*Manžel výše jmenované se zároveň vůbec nezmiňoval o tom, že by konkrétně místo bydliště jeho rodiny navštěvovaly nějaké speciální služby, nebo že by se na ně příslušníci takových služeb dotazovali, přičemž informace jím tvrzené měl získat od kamaráda, který navštívil Krym a nikoliv od spolužáků, jak uváděla jmenovaná.*“ (str. 5 napadeného rozhodnutí ze dne 5. 3. 2020, č. j. OAM – 789/ZA-ZA11-K11-2019). Pokud měl žalovaný určité pochybnosti ve vztahu k výpovědi žalobců, měl se na žalobce znovu obrátit a na sporné skutečnosti jejich azylového příběhu se přeptat. Informace měl zároveň doplnit tak, aby postavil zcela najisto, zda výpověď žalobců věrohodná je, či není.

52. Jestliže žalovaný naznal, že informace, které byly žalobci poskytnuty, postačují k vydání rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany, měl poté vycházet z dalších zásad, které s sebou nese azylové řízení. Jeho specifikem je přitom zásada, že v případě pochybností se postupuje ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu. Jsou-li dány skutečnosti, na základě nichž lze předpokládat, že k porušení základních lidských práv a svobod žadatele o azyl došlo, nebo mohlo by s ohledem na postavení žadatele ve společnosti, s přihlédnutím k jeho přesvědčení, názorům, chování atd., dojít, a správní orgán nemá dostatek důkazů o tom, že tomu tak nebylo či nemohlo by v budoucnu být, pak tyto skutečnosti musí v situaci důkazní nouze zohlednit, a to ve prospěch žadatele o azyl (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 8. 2018, č. j. 1 Azs 137/2018 – 50). Nelze tak opomenout fakt, že řízení o udělení mezinárodní ochrany je specifické právě tím, že je často zapotřebí rozhodovat za situace důkazní nouze, avšak nesprávné rozhodnutí by mělo pro žadatele o mezinárodní ochranu obzvláště závažné důsledky.
53. Krajský soud dále dovodil, že hrubým pochybením žalovaného, které způsobuje nepřezkoumatelnost obou napadených rozhodnutí, je jeho postoj k otázce bezpečnostní situace na Krymu. Žalovaný se touto otázkou zabýval zcela nedostatečně, a to přesto, že v minulosti právě z těchto důvodů disponovali žalobci vízem na strpění. Absenci jeho úvah ve vztahu k možnému udělení mezinárodní ochrany žalobcům odůvodňoval následujícím způsobem: „*Žadatelka i se svými nezletilými dětmi měla sice poslední registrovaný pobyt ve vlasti na poloostrově Krym, na kterém lze situaci podle vyjádření Mezinárodního trestního soudu (ICC) z roku 2016 považovat za mezinárodní ozbrojený konflikt, který začal nejpozději 26. 2. 2014, kdy Ruská federace rozmístila vojáky na ukrajinském území bez souhlasu ukrajinské vlády, nicméně správní orgán konstatuje, že bezpečnostní situace v této oblasti není předmětem tohoto konkrétního posuzování, protože v zásadě hlavní otázkou je posouzení možnosti vnitřního přesídlení žadatelky a jejích nezletilých dětí do jiné části Ukrajiny, tzn. Oblasti pod kontrolou ukrajinské ústřední vlády, včetně vyloučení porušení čl. 8 kvalifikační směrnice.*“ (str. 5-6 napadeného rozhodnutí ze dne 5. 3. 2020, č. j. OAM – 789/ZA-ZA11-K11-2019, a obdobně i str. 6 – 7 napadeného rozhodnutí ze dne 5. 3. 2020, č. j. OAM – 790/ZA-ZA11-K11-2019).
54. Tyto kategorické závěry správního orgánu byly chybné. Krajský soud v první řadě upozorňuje na aktuální judikaturu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 10. 2020, č. j. 5 Azs 73/2019-61, zejména právní větu, která je pro projednávanou věc zcela přílehlavá: „*Primární důvody pro udělení mezinárodní ochrany ve smyslu § 12 a § 14a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, musí být vždy posuzovány na základě podmínek panujících v té části*

země původu, odkud žadatel pochází a kde má stálé bydliště. Naopak podmínky panující v jiné oblasti země původu, kde se žadatel pokusil nalézt vnitrostátní ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu, jejichž brozbě čelil v místě svého stálého bydliště, jsou relevantní pouze pro případné následné posouzení ve smyslu § 2 odst. 7 zákona o azylu, zda se žadatel může právě v této jiné části země původu usadit a nalézt zde účinnou ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu.“ Žalovaný měl proto ve své argumentaci vycházet primárně ze situace, která panuje v té části původu, v níž mají žalobci trvalé bydliště a posléze relevantně vyhodnotit, zda lze v jejich konkrétním případě nalézt útočiště a ochranu v jiné části země původu (k tomu ještě dále).

55. Krajský soud má na základě shora uvedeného za to, že obě napadená rozhodnutí trpí nepřezkoumatelností pro nedostatek důvodů. Pro úplnost se ale rovněž zaměřil na konkrétní pochybení správního orgánu, která vyvstala ve vztahu k jednotlivým ustanovením zákona o azylu. Konstatuje následující.
56. Z ustanovení § 28 odst. 1 zákona o azylu vyplývá, že mezinárodní ochranu lze udělit ve formě azylu nebo doplňkové ochrany; shledá-li ministerstvo při svém rozhodování, že jsou naplněny důvody pro udělení azylu podle § 12, 13 nebo 14, udělí azyl přednostně. Pokud správní orgán dospěje k závěru, že nebyly naplněny důvody pro udělení azylu jako vyšší formy mezinárodní ochrany, v souladu se zákonem posoudí, zda-li cizinec nesplňuje důvody k udělení doplňkové ochrany.
57. Podle § 12 zákona o azylu v platném znění se cizinci udělí azyl, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.
58. Podle § 2 odst. 4 zákona o azylu se „pronásledováním rozumí závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování.“ Původcem pronásledování nebo vážné újmy se podle ustanovení § 2 odst. 6 zákona o azylu rozumí „státní orgán, strana nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu, jehož je cizinec státním občanem (...) nebo soukromá osoba, pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát (...) nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu.“ Podle ustanovení § 2 odst. 7 stejného zákona „pronásledováním nebo vážnou újmu není, pokud se obava cizince z pronásledování nebo vážné újmy vztahuje pouze na část území státu, jehož státní občanství má (...) a může-li cizinec bezpečně a oprávněně odcestovat do jiné části státu, do ní vstoupit a v ní se usadit, a pokud s přihlédnutím k situaci v této části státu a k jeho osobní situaci v této části státu a) nemá odůvodněný strach z pronásledování ani nejsou dány důvodné obavy, že by mu zde hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy, nebo b) má přístup k účinné ochraně před pronásledováním nebo vážnou újmu.“
59. Ohledně definice pojmu „pronásledování“ odkazuje krajský soud ještě na čl. 9 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby,

které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále také tzv. „kvalifikační směrnice“).

60. Krajský soud dále upozorňuje, že standardem pro zkoumání odůvodněného strachu z pronásledování je test přiměřené pravděpodobnosti. Ten byl již vymezen i Nejvyšším správním soudem, který zastává názor, že přiměřená pravděpodobnost nežádoucího důsledku návratu do země původu je dána tehdy, bývá-li tento důsledek v případech obdobných případu žadatele nikoli ojedinělý. Neznamená to však bez dalšího, že pravděpodobnost, že nežádoucí důsledek nastane, musí být nutně vyšší než pravděpodobnost, že nenastane (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006-82).
61. Otázkou udělení mezinárodní ochrany žalobcům ve smyslu ustanovení § 12 písm. a) a b) zákona o azylu se žalovaný dostatečně (přezkoumatelně) nezabýval. Namísto toho dovozoval, že příkoří, jemuž byl zejména žalobce b) vystaven na Krymu, nedosahuje intenzity pronásledování, přičemž vycházel z výpovědi žalobce b), který uvedl, že byl vyslýchán pouze jednou. Žalovaný nicméně nebral v potaz upozornění žalobců, že se na ně na Krymu dotazují a hledají je. Vystačil si s předpokladem, že pokud jim byl vydán cestovní doklad, žádné hrozby nečelili (a nečelí). Svou argumentaci uzavřel tím, že žalobci mohou využít možnosti vnitřního přesídlení a doplnil, že výpověď žalobce b) shledává za spekulativní, jelikož není podpořena žádnými relevantními důkazy. Dlužno přitom dodat, že žalobkyně a) i žalobce b) poskytli žalovanému (až na určité nuance) shodný azylový příběh. Žalobkyně a) a jejich nezletilé děti odvozují svůj azylový příběh od příběhu žalobce b). Právě z jeho výpovědi měl tak žalovaný především vycházet a prokazovat jím tvrzené skutečnosti. Bezpodmínečné shledání jeho výpovědi tendenčními a spekulativními nelze považovat za relevantní.
62. Pokud měl žalovaný za to, že se události, které byly žalobci popsány, nestaly, nebo byly nějakým způsobem samy o sobě nevěrohodné, měl ty dle něj sporné informace podrobit testu přiměřené pravděpodobnosti, který lze považovat jako důkazní standard pro zkoumání strachu z pronásledování žadatele. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 30. 8. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70, vymezil, že: *„Lze konstatovat, že žalovaný nemůže ze svého posuzování vyloučit tvrzené skutečnosti např. pouze proto, že nelze vyloučit jiný průběh událostí než ten předestřený žadatelem či že existuje alternativní vysvětlení pro určité skutečnosti, které je stejně pravděpodobné.“* V případě pochybností o věrohodnosti tvrzení žalobců, bylo dále jeho povinností taková tvrzení jasně a zřetelně identifikovat, závěr o jejich nevěrohodnosti pečlivě odůvodnit a dovodit z něj závěry ve vztahu k posouzení důvodnosti jejich žádostí. Nic mu přitom nebránilo, aby se žalobců na všechny sporné skutečnosti doptal a celou situaci si vyjasnil. Nelze přehlédnout, že to byl právě žalovaný, kdo upozorňoval na význam posuzování žádostí o udělení mezinárodní ochrany s ohledem na individuální okolnosti každého žadatele. Sám ovšem nevzal v potaz posouzení dílčích aspektů žádosti žalobců a o individuálním posouzení také nemohla být řeč.
63. Žalovaný v této souvislosti také nebral v potaz, že přestože je pro přiznání postavení uprchlíka obecně vyžadováno, aby měl žadatel o mezinárodní ochranu odůvodněný strach z toho, že on sám bude vystaven pronásledování, tak existence tohoto odůvodněného strachu nemusí být nezbytně založena výlučně na jeho vlastní zkušenosti. Měl proto v první řadě zjistit, jak je zacházeno se členy (bývalými členy) strany Hizb – ut Tahrir na Krymu a z těchto zjištění odvozovat další závěry (např. ohledně námitky

žalobkyně týkající se příslušnosti k určité sociální skupině apod.).

64. Nadepsaný soud shrnuje, že zásadním předpokladem k tomu, aby správní orgán (potažmo správní soud) mohli zodpovědně posoudit, zda je v tom kterém případě žádosti o mezinárodní ochranu standard uvedeného institutu naplněn či nikoliv, je úplné zjištění skutkového stavu věci ve smyslu § 3 správního řádu zcela nezbytné. Krajský soud podotýká, že byť žalovaný disponoval aktuálními materiály o zemi původu žalobců, odchýlil se od požadavků, které na něj jsou kladeny kvalifikační směrnici, konkrétně čl. 8 odst. 2, který stanovuje, že: *„Při posuzování otázky, zda nemá žadatel opodstatněný důvod se obávat pronásledování ani mu nehrozí reálné nebezpečí vážné újmy či zda má v části země původu přístup k ochraně před pronásledováním nebo vážnou újmu v souladu s odstavcem 1, přihlížejí členské státy při rozhodování o žádosti k celkové situaci panující v dotyčné části země a k osobní situaci žadatele v souladu s článkem 4. Členské státy proto zajistí, aby z příslušných zdrojů, jako je úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky a Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu, získávaly přesné a aktuální informace.“* Nadepsaný soud podotýká, že žádný podklad pro vydání rozhodnutí, jehož zdrojem byl *úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky a Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu*, nenalezl. Krajský soud je i z tohoto důvodu názoru, že právě povinnosti stanovené mu v § 3 správního řádu žalovaný v posuzované věci nedostál. Žalovaný učinil kategorický závěr o tom, že žalobcům nesvědčí nárok na udělení mezinárodní ochrany ve smyslu ustanovení § 12 a) a § 12 písm. b) zákona o azylu, aniž by se v potřebné míře zabýval všemi okolnostmi, které oba žalobce k opuštění země vedly.
65. Nadepsaný soud dále považuje za vhodné, s ohledem na průběh dalšího správního řízení ve věci, sdělit, že všechny jeho závěry uvedené shora pak vztahuje nejen k posuzování podmínek pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu, ale i podmínek pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a téhož zákona. Dle § 14a odst. 1 zákona o azylu se doplňková ochrana udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště. Dle § 14a odst. 2 téhož zákona se za vážnou újmu podle tohoto zákona považuje a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.
66. Jak již bylo konstatováno shora, primární důvody pro udělení mezinárodní ochrany ve smyslu § 12 a § 14a zákona o azylu musí být vždy posuzovány na základě podmínek panujících v té části země původu, odkud žadatel pochází a kde má stálé bydliště. Až následně je posouzení ve smyslu § 2 odst. 7 zákona o azylu, tedy to, zda žadatel může nalézt účinnou ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu v jiné části země, či se zde fakticky usadit. Žalovaný konstatoval, že si je vědom neutěšené situace na poloostrově Krym, kterou lze označit za situaci mezinárodního ozbrojeného konfliktu a doplnil, že po žalobcích nelze oprávněně požadovat, aby se do místa svého původního bydliště vrátili. Upozornil ale, že žalobci mají možnost využít alternativu vnitřního

přesídlení, která se na Ukrajině zcela reálně nabízí (srov. str. 11 – 12 napadeného rozhodnutí ze dne 5. 3. 2020, č. j. OAM-790/ZA-ZA11-K11-2019, a obdobně srov. str. 9 napadeného rozhodnutí ze dne 5. 3. 2020, č. j. OAM-789/ZA-ZA11-K11-2019). Předesílá, že při návratu do vlasti se mohou zaregistrovat jako vnitřně vysídlené osoby a využít s tím související státní pomoci, a to včetně zachování minimálního standardu lidských práv. Žalovaný následně uvedl výčet opatření, která ukrajinská vláda zavedla na pomoc vnitřně vysídleným osobám, a zdůraznil, že ekonomika na Ukrajině se stabilizovala a žalobci a) a b) jsou plně svéprávní a práce schopní. Žalovaný uzavřel, že byt u přesídlených osob může docházet k potížím v přístupu na trh práce a bydlení, přesídlení je v zásadě možné a reálné (srov. str. 9-12 napadeného rozhodnutí ze dne 5. 3. 2020, č. j. OAM-789/ZA-ZA11-K11-2019, a obdobně i str. 12 napadeného rozhodnutí ze dne 5. 3. 2020, č. j. OAM-790/ZA-ZA11-K11-2019).

67. Krajský soud podotýká, že Nejvyšším správním soudem byla problematika možnosti vnitřního přesídlení opakovaně řešena. Např. v rozsudku ze dne 31. 1. 2020, č. j. 5 Azs 105/2018 – 46, Nejvyšší správní soud k uvedené otázce konstatoval: *„Důkazní břemeno ohledně toho, zda skutečně jsou splněny veškeré podmínky pro využití vnitrostátní ochrany, resp. „alternativy vnitřního útěku“, tedy nese plně správní orgán, jehož povinností je v první řadě si i k posouzení této otázky obstarat dostatečně přesné a aktuální informace o zemi původu a ty rovněž řádně vyhodnotit. V rozsudku ze dne 24. 1. 2008, č. j. 4 Azs 99/2007 – 93, Nejvyšší správní soud uvedl, že „[p]ři posuzování možnosti vnitřní ochrany je nezbytné zhodnotit především reálnost (faktickou i právní), přiměřenost, rozumnost a smysluplnost tohoto řešení ... V této souvislosti se rozhodovací orgán musí zabývat zejména dostupností vnitřní ochrany, celkovými poměry panujícími v zemi původu, osobními poměry žadatele (např. pohlaví, etnická příslušnost, rodinné vazby, zdravotní stav, věk a ekonomická situace), účinností vnitřní ochrany a postavením žadatele po jeho přesunu z hlediska respektování a zajištění základních lidských práv v místě vnitřní ochrany. Rovněž je třeba zvážit bezpečnost žadatele, a to jak při přesunu do cílové části země, tak po jeho přesídlení“. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009 – 74, pak vyplývá, že „při posuzování možnosti vnitřní ochrany je nutné posoudit čtyři kritéria: (1) zda je jiná část země pro žadatele dostupná; (2) zda přesun do jiné části země je účinným řešením proti pronásledování či vážné újmě v původní oblasti; (3) zda žadateli nehrozí navrácení do původní oblasti a (4) zda ochrana v jiné části země splňuje minimální standard ochrany lidských práv. Tyto čtyři podmínky musí být splněny kumulativně a při jejich posouzení je třeba brát v potaz celkové poměry panující v zemi původu a osobní poměry žadatele“.*

68. Z výše uvedeného je zcela zřetelné, že při posuzování eventuality vnitrostátní ochrany v jiné části země původu je kladen důraz mj. na reálnost dané možnosti a její faktickou proveditelnost. Žalovaný si sice v průběhu správního řízení shromáždil celou řadu zpráv věnujících se situaci na Ukrajině, ale nijak neposoudil, zda a jakým způsobem jsou informace, které si opatřil, uplatňovány v praxi. V dalším řízení je tak především třeba zabývat se otázkou, zda mají žalobci reálnou možnost usadit se v jiné části Ukrajiny, kde pravděpodobně dosud neměli žádné rodinné či ekonomické zázemí a zda to lze po nich spravedlivě požadovat (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009 – 74). Nelze přehlédnout, že žalobci ze svých úspor z prodaného bytu na Krymu platili nájem ve Lvovské oblasti a tato částka jim pokryla i náklady na vycestování ze země. Na Ukrajině nemají aktuálně zajištěné zaměstnání ani bydlení. Jak bylo konstatováno výše, ve správním spisu absentovaly rovněž materiály, na které přímo

pamatuje čl. 8 odst. 2 kvalifikační směrnice, tedy zdroje, jako je úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky a Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu. Z aktuální judikatury ovšem plyne, že: „*Ukrajinská vláda sice vytvořila zákonný podklad pro poskytování sociální pomoci vnitřně vysídleným osobám, nicméně ta je poskytována po omezenou dobu (podle citovaných zpráv 6 měsíců) a její výše nepokryje životní náklady osoby. Již výše citovaná informace UNHCR hovoří o řadě problematických aspektů tohoto programu, jako je složitá a problematická registrace do něj, nedostatečná prováděcí legislativa, která znemožňovala využití některých ustanovení (např. bezplatného bydlení na 6 měsíců). Nevládní organizace poskytující pomoc vnitřně vysídleným osobám se pak potýkaly s nedostatkem financí, který omezoval jejich možnosti.*“ (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 10. 2020, č. j. 5 Azs 73/2019-61). I z výše uvedeného tak lze naznat, že žalovaný se touto problematikou nezabýval pečlivě a nezjistil skutkový stav dostatečným způsobem.

69. S ohledem na okolnosti dané věci měl žalovaný také mj. zkoumat, do jaké míry se žalobci mohou v jiné oblasti Ukrajiny usadit bez rizika případného pronásledování či možné deportace na Krym z důvodu politické aktivity žalobce b). Nelze přehlédnout, že při zvažování reálnosti, resp. přiměřenosti alternativy vnitřního přesídlení žalovaný naprosto přehlédl otázku nejlepšího zájmu nezletilých žalobců c) a d) ve smyslu čl. 3 Úmluvy o právech dítěte. Z odůvodnění žalovaného je proto zřejmé, že se zabýval možnostmi vnitřního přesídlení a situací přesídlených osob pouze formálně, bez vazby na individuální skutečnosti, které mu žalobci předestřeli. Závěry žalovaného proto nemohly obstát.
70. Krajský soud pouze pro úplnost konstatuje, že ohledně neudělení mezinárodní ochrany dle § 13 a 14b zákona o azylu žalobci vůči napadenému rozhodnutí žalovaného žádné výtky nevznikli, proto se touto problematikou dále nezabýval. Vzhledem ke skutkovému stavu, který byl žalobci uveden, se otázka možného udělení azylu, potažmo doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny, ani nenabízela.
71. Žalobci následně v žalobách brojili proti tomu, že žalovaný nezjistil stav věci způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti i ve vztahu k ustanovení § 14 zákona o azylu. Krajský soud proto konstatuje, že jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.
72. K otázce posuzování humanitárního azylu nadepsaný soud rovněž odkazuje na ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle které na udělení humanitárního azylu není právní nárok. Posouzení možných důvodů pro udělení humanitárního azylu je otázkou správního uvážení, které soud přezkoumává pouze v omezeném rozsahu (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/2003-38, či ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48). Míra volnosti žalovaného při zvažování důvodů pro udělení humanitárního azylu je přitom limitována především zákazem libovůle, jenž pro orgány veřejné moci vyplývá z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004-55). Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z těchto skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48).

73. V již zmiňovaném rozsudku ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55, Nejvyšší správní soud uvedl: „Smysl institutu humanitárního azylu lze spatřovat v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto patrně „nehumánní“ azyl neposkytnout. (...) Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na varianty, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu – sem lze příkladmo zařadit například udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným; nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory – ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly.“
74. Pokud jde o tzv. humanitární azyl udělovaný dle § 14 zákona o azylu, důvody, pro které nelze žalobcům humanitární azyl udělit, byly v odůvodnění napadeného žalovaným popsány, byť v kontextu ostatních vad řízení, dostatečně. Krajský soud podotýká, že žalovaný se zabíral jejich rodinnou a ekonomickou situací, a zejména pak zdravotním stavem dcery žalobců – žalobkyně c) (viz str. 7 – 8 a 8 napadených rozhodnutí) a to vše na základě informací, které mu poskytli sami žalobci. Vycházel z toho, že sama žalobkyně a) poukázala na to, že na Ukrajině přístup ke zdravotní péči pro žalobkyni c) byl a nedoložila žádnou lékařskou zprávu, která by prokazovala, že se zdravotní stav její dcery zhoršuje. Žalovaný dále vycházel z toho, že žalobkyně c) nebere žádné léky, se svými potížemi se neléčí a doporučena jí byla zejména vhodná strava a vyhýbání se stresu. Uzavřel, že nezletilá žalobkyně c) má možnost využít zdravotního systému na Ukrajině stejně tak, jako žalobkyně a). Žalovaný také správně podotkl, že na udělení tzv. humanitárního azylu není právní nárok a ve světle judikatury je tento institut využíván opravdu zcela výjimečně. S těmito závěry se krajský soud ztotožňuje.
75. Krajskému soudu tak nezbylo, než žalobou napadené rozhodnutí zrušit pro vady řízení spočívající jednak v jejich nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů, jednak v tom, že skutkový stav ohledně některých aspektů posuzované věci, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, nebyl zjištěn v úplnosti. Současně vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.), v němž bude žalovaný právními názory vyslovenými krajským soudem v tomto rozsudku vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
76. Aby mohl žalovaný dospět k nepochybnému závěru, že žalobci nesplňují požadavky pro udělení mezinárodní ochrany dle zákona o azylu, je na místě, aby v dalším řízení odstranil nedostatky, které mu tímto rozsudkem krajský soud vytkl. Za tím účelem si zejména obstará dostatek aktuálních podkladů o zemi původu žalobců. Bude dbát na nároky, které na něj klade nejen zákon o azylu, ale i tzv. kvalifikační směrnice. Adekvátně posoudí otázku možného pronásledování žalobce b), hrozbu jeho deportace na Krym a důsledky, které by v tomto ohledu dopadaly na zbytek jeho rodiny, a ty v intencích tohoto rozsudku vyhodnotí. Poté zaměří svou pozornost na faktickou možnost vnitřního přesídlení žalobců. V případě pochybností ohledně skutečností, které žalobci predestřeli v průběhu správního řízení, doplní jejich výpovědi vhodnými otázkami. Bude postupovat tak, aby mohl konstatovat dostatečné zjištění skutkového stavu. Postaví tak zcela najisto, zda žalobcům pronásledování nebo újma ve smyslu zákona o azylu skutečně hrozí, či nikoliv.

77. Na základě takto dostatečně zjištěného skutkového stavu věci pak žalovaný opětovně posoudí důvodnost žádostí o udělení mezinárodní ochrany a své právní závěry odůvodní přezkoumatelným způsobem splňujícím kritéria vymezená v § 68 odst. 3 správního řádu.

VII. Náklady řízení

78. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch; žalobci, kterým by jinak jakožto úspěšným účastníkům řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, se jich vzdali, o čemž svědčí obsah soudního spisu.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.)

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 9. února 2021

JUDr. Jan Rutsch v. r.
samosoudce